

Rozhovor: ZDENĚK MORAVEC

HVĚZDÁRNA TEPLICE SLAVÍ 60 LET

Hvězdárna a planetárium (HaP) Teplice je příspěvkovka zabývající se popularizací astronomie a příbuzných přírodních věd. Její aktivity jsou rozděleny do dvou objektů – Hvězdárny (Písečný vrch) a Planetária (Koperníkova ulice). Proto je vždy dobré mít na paměti, co a kde vlastně chceme pozorovat, resp. na jaký program se do Teplic vydáváme. V roce 2024 Hvězdárna oslavila 60 let (1. 1. 1964 – 1. 1. 2024), což je jistě o důvod víc zeptat se ředitele RNDr. Zdeňka Moravce, Ph.D. na...

Kolik z těch 60 let jste s HaP prožil vy? A vždy to bylo ve funkci ředitele?
V mládí jsem hvězdárnu několikrát navštívil a spolupracoval jsem i odborně při sledování zákrytů hvězd planetkami. Ředitelem jsem od roku 2013, tedy již 12 let.

Za tu dobu jistě obě budovy prošly nějakou tou rekonstrukcí či modernizací. Kam to oba objekty posunulo?
Budova hvězdárny prošla kompletní rekonstrukcí a po ní byla znovu ote-

vřena v roce 2018. Posunulo nás to výrazně dál, například je zde větší kinosál, vyhlídková terasa vhodná pro venkovní pozorování, budova je zateplená a úsporná, jsou zde sociální zařízení včetně napojení na kanalizaci. V rámci rekonstrukce bylo investováno i do vybavení novými dalekohledy pro veřejná pozorování. A samozřejmě je budova i pěkná na pohled, protože výstavba proběhla pod dohledem architekta.

Na druhé straně planetárium jsme ponechali v původním stavu z devadesátých let. S naším zřizovatelem (Ústecký kraj) jsme dospěli k závěru, že lepším řešením je postavit novou budovu planetária. Zřizovatel se již dohodl s městem Teplice na vhodném pozemku, takže snad se brzy dočkáme.

Současný stav je takový, že jste se vším spokojeni a nic byste neměnili?

Je stále co zlepšovat, ale to se nyní týká pouze vybavení a našich aktivit pro veřejnost.

Představíte nám váš hvězdný tým, který otáčí nejen dalekohledy, ale i vším, k chodu instituce, potřebným?

Celkem má naše organizace jen 11 zaměstnanců, z nichž 5 se stará přímo o průběh akcí pro školy i veřejnost v planetáriu a na hvězdárně.

Tyto služby jsou náročné, protože kolegové musí zabezpečit v obou budovách jak dopolední akce pro školy, tak odpolední a večerní akce pro veřejnost včetně víkendů. Nedávno jsme rozšířili náš tým o kolegyni věnující se propagaci a PR. Ostatní práce zabezpečují ekonomka, technik, pozorovatel, uklízečka a ředitel.

Povolujete svým zaměstnancům i výjezdy do škol či na jiná místa, kde se věnují popularizaci astronomie?

Takovéto výjezdy děláme spíše výjimečně, mnohem lepší totiž je, pokud přijdou školy k nám. Potřebné vybavení je totiž obtížné až nemožné brát s sebou a omezit se pouze na promítané prezentace a přednášky není tak záživné, jako když vidíte projekci v našem planetáriu nebo

když se podíváte do dalekohledů v naší kopuli. Kromě toho i z časových a kapacitních důvodů není moc efektivní takové výjezdy podnikat.

S návštěvností jste spokojeni?

Ví se o vás a nic nestojí v cestě k tomu, aby k vám lidé dorazili?

Návštěvnost se v posledních letech stále zvyšuje – máme nové webové stránky s rezervací vstupenek, jsme aktivnější na sítích, více inzerujeme, třeba právě v Uličníkově.

Letošní návštěvnost bude opět asi o 20 % vyšší než loňská, a ta již byla v historii HaP rekordní. Takže se domnívám, že se o nás lidé dozvídají. Ale uvítali bychom vyšší návštěvnost v planetáriu, třeba proto, že je jedním z mála „analogových“ v republice. Jedná se o zařízení historické, které jen tak někde neuvidíte.

„Živě“ si přes vaše stránky můžeme projít budovu hvězdárny a – díky dvěma webkamerám – nahlédnout na centrum Teplic a hřeben Krušných hor či vrcholy Doubravky, Kletečné a Milešovky. Nesnižujete tím chuť člověka k vám dorazit živě?

O to obavu vůbec nemám, aktivní lidé vždy raději přijdou k nám, protože vidět vše naživo je zcela jiný zážitek. A hlavně se zde našim návštěvníkům věnujeme – naše pořady jsou o přímém kontaktu našich pracovníků s žáky škol i s veřejností, přičemž doprovodné slovo se vždy přizpůsobí zájmu a znalostem návštěvníků. Ti se navíc mohou ptát na to, co je zajímavá.

V programu na www.hapteplice.cz se vždy dozvíme, kdy a kde se která pozorování konají. Netajíte nám ale ještě nějaké novoty?

Ano, tajíme! Málo totiž propagujeme náš výzkumný program, takže mnoho lidí neví, že se zde na špičkové úrovni zabýváme sledováním umělých družic a kosmického odpadu.

Zapojení jsme do projektů Evropské kosmické agentury a Evropské unie. Přináší nám to nejen prestiž a kontakt se zahraničními odborníky, ale i finanční prostředky.

A co takový Astronomický kroužek? Je o něj patřičný zájem?

Máme dva astronomické kroužky. První otevíráme ve spolupráci s teplickým DDM. Do něj se mohou přihlásit žáci základních škol a jeho kapacita je letos již naplněna.

Druhý kroužek je určený středoškolským studentům a zde je zájem nízký. Je možné se přihlásit i v průběhu roku podle pokynů na našich webových stránkách.

Pod palcem jste měli i Hvězdárnu Most. Ta od 1. 1. 2024 spadá pod mosteckou Městskou knihovnu. Mezipla-

netární spolupráce mezi Teplicemi a Mostem jistě pokračuje dál?

Mostecká hvězdárna na hradě Hněvině se nachází v prostorách patřících městu Most. Je pro nás trochu z ruky a usoudili jsme proto, že se jí lépe bude dařit pod mosteckou knihovnou, pod kterou spadá také mostecké planetárium.

Kolegové, kteří prováděli na Hněvině návštěvníky pod naší hlavičkou, mají nyní pouze jiného ředitele a vzájemně si samozřejmě vycházíme vstříc.

Spojuje nás též spolupráce v rámci Krušnohorské astronomické společnosti, která sdružuje místní komunitu astronomů amatérů.

Pohlédnete-li do vesmíru, vidíte tam dalších 60 rozzářených hvězd bez známek kosmického odpadu?

Byl bych moc rád, kdyby i v příštích desetiletích naše organizace dobře sloužila široké veřejnosti při popularizaci vědy a volnočasových aktivitách. Nepochybujeme o našem poslání, kterým je předávat poznatky o vesmíru všem zájemcům a vzdělávat další generace. Jsem přesvědčen, že to bude – nejen vzhledem k rostoucímu množství kosmického odpadu – stále zapotřebí.

S díky za Uličníky Emilio
foto: www.hapteplice.cz
Claudie Kroupová

